

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito penitenciario e penoloxía

Materia	Dereito penitenciario e penoloxía			
Código	O03G080V01907			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Dereito Penitenciario e Penoloxía ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudo da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencia xurídicas do encarceramento.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B3	Capacidade de xestión da información
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1 B1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser quen de negociar e mediar	A18
Capacidade de síntese e análise	B1

Capacidade de xestión da información	B3
Resolver problemas de forma eficaz	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12

Contidos

Tema	
1. CONCEPTO DE DEREITO PENAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dereito Penal obxetivos: conceptos formal e material 2. Potestade punitiva (o denominado "Dereito Penal Subjetivo") Fundamento e límites do ius puniendi 3. A pena como última ratio
2. PENA: A SÚA EXISTENCIA UNIVERSAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e caracteres 2. Prevención especial e prevención xeral 3. Outros fines da pena: a finalidade de retribución 4. A defensa da sociedade
3. A INDIVIDUALIZACIÓN PENAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A individualización lexislativa 2. A individualización xudicial 3. A individualización penitenciaria 4. A individualización en liberdade: individualización postpenitenciaria
4. CONCEPTO DE PENOLOXÍA E DEREITO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto de Penoloxía e Dereito Penitenciario 2. Dereito de execución penal 3. O chamado Dereito Penitenciario 4. Razóns que xustifican un código de execución penal
5. A PRISIÓN	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oríxenes históricos 2. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
6. A PRISIÓN EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
7. A PENA DE MORTE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Historia e Dereito comarado 2. España dende a Codificación a Constitución de 1978 3. Argumentos a favor e en contra
8. CLASES DE PENAS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clases de pena pola súa natureza e duración: A pena capital 2. As penas corporais 3. As penas privativas de liberdade 4. As penas privativas de outros dereitos 5. A multa 6. Penas: a) graves e leves b) principios e accesorias 7. A aplicación das penas, pena indeterminada
9. OS SUSTITUIVOS PENAIS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os substitutivos penais: condena ou remisión condicional 2. Suspensión do fallo ou probation 3. Amonestación con reserva de pena e abstención ou reserva de pena 4. Substitución por outra pena ou medida 5. A expulsión do cidadán extranxeiro 6. Traballo en beneficio da comunidade 7. Liberdade condicional e suspensión do resto da pena 8. Redención de penas polo traballo 9. Beneficios penitenciarios de acortamento ou suspensión 10. Asistencia, control e cargas durante a proba. 11. O sistema do código penal
10. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario
11. O DEREITO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
12. A SITUACIÓN DAS PRISIÓNS EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
13. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
14. PRESTACIÓNS DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria

15. OS CENTROS PENITENCIARIOS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
16. O RÉXIME PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos
17. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
18. DEREITO Ó TRABALLO	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
19. OS PERMISOS DE SALIDA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
20. O RÉXIME DISCIPLINARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescrición e cancelación
21. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais
22. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento
23. A LIBERDADE CONDICIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	17	27	44
Sesión maxistral	35	70	105
Probas de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.	40
Probas de resposta curta	Proba composta por dez preguntas curtas formuladas sobre o programa da materia	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

1.ª oportunidade de exame (maio):

O alumno que queira acollerse ao sistema de avaliación continua deberá manifestar a súa vontade neste sentido asinando un documento que se lle presentará a tal efecto nas primeiras semanas de clase por parte do profesor.

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (día 20 de maio de 2014, ás 17:00 h., na Aula Magna -segundo o calendario aprobado por Comisión Permanente do día 14 de xuño de 2013) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

2.ª oportunidade de exame (xullo):

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (día 4 de xullo de 2014, ás 16:00 h., na Aula 2.4 -segundo o calendario aprobado por Comisión Permanente do día 14 de xuño de 2013) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Convocatoria fin de carreira (outubro 2013):

O alumno que se matricule na convocatoria de fin de carreira desta materia será avaliado conforme a un exame (día 15 de outubro de 2013, ás 17:00 h. -segundo o calendario aprobado por Comisión Permanente do día 14 de xuño de 2013-, na aula que sexa publicada na web do centro) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

- Leccións de Dereito Penitenciario. Ed. Comares. Rodríguez Alonso, A.
- A Mediación penal e penitenciaria. Ed. Colex. 2012. Ríos Martín, J.C. (coord.)
- Curso de Dereito Penal. Parte Xeral. Ed. Universitas 1996. Luzón Peña, Diego Manuel.
- Lexislación penitenciaria.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito penal e procesual de menores/O03G080V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito penal I/O03G080V01304

Dereito penal II/O03G080V01404
